

100 éves a központosított illetményszámfejtés

A napjainkban a Kincstár által a közszférában dolgozók számára végzett illetményszámfejtés alapjait a pénzügyi rendszer reformjáról szóló, éppen száz évvel ezelőtt alkotott törvény jelentette.

Magyarországon az államháztartás egyensúlyának helyreállításáról szóló 1924. évi IV. törvénycikk alapján döntöttek a pénzügyi rendszer reformjáról, stabilizálásáról, és ennek keretében az állami hivatalok körében az illetmények számfejtésének reformjáról, azaz a központosításáról. Annak érdekében, hogy az állami alkalmazásban álló összes közszoigálati alkalmazott illetményeit, valamint az Államkincstár terhére bármely címen folyósított nyugellátást megállapítsák, utalványozzák, számfejtsék, könyveljék, illetve megszüntessék, továbbá ezekre a járandóságokra vonatkozó költségvetést, évi pénzkezelési kimutatást és a havi hitelígényleseket elkészítsék, létrehoztak egy külön intézményt: a Magyar Királyi Központi Illetményhivatalt. Az új intézmény létrehozása fontos lépés volt a pénzügyi igazgatás korszerűsítésében, továbbá fontos mozzanat volt a magyar államháztartás – a fejlett nyugat-európai országokhoz történő – felzárkózási törekvéseiben. Ez volt száz éve a központosított illetményszámfejtés megvalósításának az első lépése.

Napjainkban a Kincstár több mint 12 ezer költségvetési szerv több mint 900 ezer munkavállalójának illetményszámfejtését látja el, valamint az ehhez kapcsolódó adó- és járulékszámolást és -bevallást is. A központosított illetményszámfejtés egyik kiemelt célja, hogy a közszoigálatban dolgozó munkavállalók illetményeinek egységes – munkaügyi, információs, finanszírozási és ellenőrzési technológián alapuló – rendszerű számfejtésének köszönhetően az államháztartás legjelentősebb kiadási tételeként megjelenő személyi juttatásokról és közterhekről, illetve a létszámról megbízható információk álljanak rendelkezésre a tervezéshez, a gazdálkodáshoz és a beszámolóshoz.

A központosított illetményszámfejtés megvalósításához a Kincstár saját fejlesztésű szoftvert használ, amelynek elnevezése a központosított illetményszámfejtési és adatszolgálatási funkciók alapján röviden KIRA lett. A KIRA-rendszer országos bevezetésére 2015. év végén került sor. A rendszer kizárólag az illetményszámfejtési feladatok ellátásának megvalósítására készült, azonban foglalkoztatási okiratok generálásával támogatja a munkáltatók humánpolitikai feladatainak ellátását is.

A KIRA-rendszerben tárgyhavi számfejtés valósul meg, amelynek során a havi számfejtés a tárgyhónap utolsó napján történik. Hazánkban ez az egyetlen olyan illetményszámfejtő rendszer, amely a közszoigálatban és az önkormányzati körben előforduló valamennyi jogviszonyt egyidejűleg képes kezelni, és az egyes jogviszonyokhoz tartozó juttatások számfejtését egy rendszerben teszi lehetővé.

Hazánkban az államháztartásról szóló törvény lehetőséget biztosít arra, hogy a Kincstárral kötött megállapodás alapján a központosított illetményszámfejtéshez az **államháztartásba nem tartozó szerv, szervezet is csatlakozzon.**

A KIRA-rendszerben jelenleg 12.637 gazdálkodó részére történik illetményszámfejtés, ebből 550 központi költségvetési, 9455 önkormányzati, 2318 nemzetiségi önkormányzati és 314 egyéb gazdálkodó szervnek számfejtünk.

A Kincstár az illetményszámfejtési feladatokat hat illetményszámfejtési központban (Békés vármegyei, Borsod vármegyei, Hajdú vármegyei, Szabolcs vármegyei, Somogy vármegyei és budapesti és Pest vármegyei) látja el. Minden vármegyében a megyeszékhelyen található maga az illetményszámfejtési központ.

Az egy számfejtőre jutó tételszám napjainkban már elérte a 2586 fő/számfejtő értéket, ami Magyarországon is egyedülálló, de nemzetközi viszonylatban is példa nélküli és kimagaslóan hatékony. Az EU állami szektorában 1000 fő számfejtését 2,62 teljes munkaidős dolgozó látja el, míg ez a szám hazánkban körülbelül 0,75.

A Kincstár számfejtői feladatai:

- a személyi juttatások számfejtése;
- az adók és járulékok megállapítása;
- a személyi jövedelemadózással összefüggő foglalkoztatói, kifizetői feladatok ellátása, valamint a biztosított bejelentések és bevallások elkészítése;
- a személyi juttatásokat terhelő levonások, letiltások, közvetlen bírósági felhívások érvényesítése, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztári számlákat érintő fizetési kötelezettségek megállapítása;
- a társadalombiztosítási kifizetőhelyi feladatok ellátása, az ezzel kapcsolatos nyilvántartások vezetése;
- a foglalkoztatót terhelő munkaügyi statisztikai és más adatszolgáltatások teljesítése.

A központosított illetményszámfejtés bevezetésének eredményeképpen:

- a rendszer megfelelő alapot szolgáltat a kormányzati döntések előkészítéséhez;
- segíti a lehetséges döntések előzetes és utólagos hatásainak elemzését;
- pontos adatokat biztosít a közszférában megjelenő bérköltségekről;

- áttekinthetőbb az államháztartás létszám- és illetménygazdálkodása;
- bármely aspektusból információkat biztosít a közszférában foglalkoztatottak szakmai, képzettségi-végzettségi, beosztási-besorolási, kereseti, kor, férfi-nő arány stb. struktúrájáról, ágazati és területi eloszlásáról.